

пріоритетних видів діяльності на ринку туристичних послуг України. За таких нерівних умов значна кількість вітчизняних суб'єктів підприємництва має змогу залучати у сферу свого бізнесу іноземних туристів.

Отже, Закон України, «Про внесення змін до закону України, «Про туризм», більшою мірою спрямований на розвиток внутрішнього та виїзного туризму і лише декларативно проголосив розвиток іноземного туризму пріоритетним напрямом державної політики у галузі туризму, не передбачивши конкретних правових механізмів його реалізації.

Отже, сучасна нормативно-правова база, яка регламентує діяльність суб'єктів господарювання на ринку туристичних послуг України, не є досконалою через суперечність між пріоритетними напрямами та цілями державної туристичної політики. Для неї характерна декларативність, не підкріплена належними механізмами стимулювання розвитку вітчизняного туристичного бізнесу загалом та іноземного туризму зокрема. Існуючі законодавчі акти не забезпечують сприятливих умов, для залучення іноземних інвестицій у розвиток туристичної галузі України, а досить часто навіть відлякують потенційних зарубіжних інвесторів і спричиняють, «тінізації» туристичної діяльності в країні.

Список використаних джерел:

1. Державне регулювання екскурсійної діяльності в Україні. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://helpiks.org/7-11664.html>
2. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» // Відомості Верховної Ради України, 2004. – №13. – С. 180.
3. Сучасний стан законодавчого забезпечення туризму в Україні: проблеми та шляхи вирішення: Звернення учасників Всеукраїнських громадських слухань / Туристична Асоціація України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua/publ.aspx?id=322>.

*Яріко М. О.,
канд. культурології, ст. викладач
Харківська державна академія культури*

ТИША, УСАМІТНЕННЯ, МОВЧАННЯ – ІНСТРУМЕНТ ДУХОВНОГО ТУРИЗМУ

Одна з прикмет сучасного світу – максимальна заангажованість людей у безперервну діяльність. Показовим є виникнення неологізму в японській мові «смерть на робочому місці від перевтоми». Робота часто стає сенсом життя і власне самим життям, закономірним чином призводячи до браку усамітнення та тиші, а водночас і браку спілкування, яке поступово замінюється на віртуальне спілкування (показовим є зменшення кількості реальних міжособових контактів, заміна їх контактами профілей, логінів, персонажів, масок, анонімних дискусій, зростання значення соціальних мереж, он-лайн ігор та ін.)

Таким чином, шалений ритм життя, відсутність конструктивної тиші, самотність і водночас брак самоти, зростання кількості психічно травмованих

людей – все це ознаки сучасності.

Масовий туризм лише поглиблює ці проблеми, виявляючи їх у паталогічно яскравих формах – замість того, щоб існувати «тут і зараз», люди привчаються колекціонувати свої фото-враження про моменти, жити максимально поверхово.

Між тим у різних культурах світу існують числені практики, які допомагають з одного боку амортизувати негативний вплив суспільства, а з іншого, стимулювати духовне зростання особи.

Основні етапи таких практик: а) зупинка у повсякденних справах; б) вихід за межі звичного простору; в) використання психопрактик та тілесних практик; г) консультація з духовно старшою особою; д) оновлення та повернення у суспільство.

Для кожної конкретної культури сама схема може дещо різнитись і збагачуватись тими чи іншими елементами. Так, наприклад, в католицькій традиції є реколекції, в яких до означених елементів додаються Таїнства та конференції священників і мирян. Окремі моменти можна також відмітити у таких подіях, як коротко- та довготривалі адорації чи дні зосередження, практика усамітнення у монастирях. Остання також характерна і для традиції православної. Тичасове перебування у тиші, особливо після смерті рідних, є звичайною практикою в юдаїзмі, як і ритуальна бездіяльність у субботу. Перебування у тиші до або після молитви чи читання Корану – є нормою для мусульманина, віра якого не є пустою формальністю. Неможливим без усамітнення, тиші, мовчання є практикування буддизму, йоги, даосизму. Широко використовуються ці практики (зокрема ж мовчання під час виконання повсякденних справ) представниками сучасних езотеричних рухів.

Очевидно, що для суто світського середовища основна мета (удосконалення відносин з Богом, Абсолютом, Силами та ін.) видається певною дивиною, але і в дещо редукованому варіанті, варто відмітити такі додаткові наслідки таких практик, як переоцінка значення матеріального та духовного, значущого та побутового, важливого та термінового у житті.

Україна ж, особливо коли йдеться про Україну Східну, з одного боку відзначається помітним браком духовних лідерів у суспільстві, з іншого ж – браку центрів, де можна отримати кваліфіковану психологічну допомогу. Наслідки чого – зростання кількості самогубств, рівня побутової агресії, алкоголізму, наркоманії, кількості абортів (а як наслідок – кількості осіб з постабортним симптомом), розлучень (а як наслідок – кількості психічно травмованих дорослих та дітей) тощо.

Духовний туризм, власне кажучи, вже стихійно розвивається і на цих територіях, в основному, щоправда, у формі виїзного або ж змішаних психолого-езотеричних варіантах (як, наприклад, фестиваль Тавале). Через певну неструктурованість такого духовного досвіду у суспільстві починають домінувати деструктивні форми психокорекції особистості (як то закопування в землю задля переосмислення життя, або ночівлі в екстремальних місцях з цією ж метою, або ж проведення групових сеансів «зняття родових проклять»

сформованих на основі магічних ритуалів первісних народів та ін.). Все це говорить про потребу пошуків та переосмислення сенсу життя, яка загалом у суспільстві вже назріла, але через числені чинники (у тому числі, зламаною подіями 20 ст. традицію) не має нормальних соціальних засобів її вирішення. І така ситуація ще більше ускладнилась через АТО та наслідки цієї війни.

Тож набуває надзвичайного значення практична реалізація духовного досвіду різних культур з тим, щоб результати можна було інкультурувати на ґрунті нашого суспільства задля покращення якості життя. І йдеться не лише про глобальні проблеми, які виникають у людей, травмованих внаслідок якихось подій, мова про впровадження у суспільство елементарної загальної тези про необхідність відпочинку. Показово, до речі, що провідні менеджери та підприємці ХХ ст. (Генрі Форд, Лі Якокка, Рікардо Семлер, Акіо Моріта, Масару Ібука, Стів Джобс, Пітер Друкер та ін.) неодноразово наголошували на необхідності зупинки в роботі, яка крім відпочинку приносить і інші плоди, зокрема ж — здатність інакше поглянути на поточні проблеми, їх переосмислити, побачити ліс за деревами.

Розробка туристичного продукту відповідної тематики дозволила б досягнути і таку мету, як відчуття вартості слів, цінності пауз, сенсу комунікації з іншими. Практика тиші та мовчання у простоті також повертає людину до того, що починає цінувати прості речі, зречення на якийсь час гаджетів дозволяє навчитись бачити та переживати бачене, а не побіжно його фіксувати.

В цілому ж необхідно розуміти, що туристичний бізнес є не лише засобом збагачення окремих людей, або засобом побачити весь світ за пару тижнів, але й налзвивайно потужним механізмом формування суспільства, конструювання нових форм стосунків між людиною та іншими людьми, людиною та світом, дієвим механізмом позитивного впливу на суспільство. І власне, у межах духовного туризму розробка програм, базованих на розумінні дієвості усамітнення, мовчання, тиші є перспективним і сучасним напрямом, попит на який вже є, а пропозиція і надалі лишається спорадичною.